

กลุ่มจังหวัดภาค
กลางตอนล่าง
2

รายงานสถานการณ์ทางสังคมประจำปี 2562

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 มีภารกิจที่สำคัญด้านหนึ่งคือ ศึกษา วิเคราะห์ สถานการณ์และสภาพแวดล้อม เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบ รวมทั้ง ให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาสังคมและจัดทำยุทธศาสตร์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาความรู้ และปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์ปัญหาสังคมที่เป็นไปอย่างครอบคลุมและชัดเจน สามารถนำข้อไปเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการ กำหนดแนวทาง เพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมในพื้นที่ ทั้งในด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาทางสังคม ที่เกิดขึ้นได้

รายงานสถานการณ์ทางสังคมภาคกลางตอนล่าง 2 ประจำปี 2562 ฉบับนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 3 สถานการณ์ทางสังคม โดยนำเสนอเป็นข้อมูลเชิงสถิติ ที่สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้อง โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4

กันยายน 2562

สารบัญ

ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1. วัตถุประสงค์	1
2. ขอบเขต	1
3. วิธีการดำเนินงาน	2
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	3
1. ที่ตั้งและอาณาเขต	3
2. ลักษณะภูมิประเทศ	4
3. การปกครอง	4
4. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	5
5. ประชากร	5
6. เศรษฐกิจ	6
7. สาธารณสุข	10
8. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ	10
ส่วนที่ 3 สถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัด	13
ภาคกลางตอนล่าง 1	
1. สถานการณ์ทางสังคมตามช่วงอายุ	14
2. สถานการณ์ทางสังคมรายประเด็น	20
3. สรุปประเด็นและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคม	26
ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2	

ส่วนที่ 1

บทนำ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการบูรณาการโครงการด้านสังคมในระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการเป็นหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่เชื่อมโยงประสานนโยบายระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกระทรวง และบูรณาการโครงการด้านสังคมเชิงพื้นที่ และได้กำหนดให้การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับภาค เป็นหนึ่งในกิจกรรมเพื่อการบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าว

การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 เป็นการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางสังคมในแต่ละพื้นที่ เพื่อการวิเคราะห์ที่นำไปสู่การคาดการณ์แนวโน้มที่เป็นไปอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการด้านสังคมของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่สามารถป้องกันและแก้ปัญหาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1. วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดประจำปี 2562

2. ขอบเขต

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 และ รับผิดชอบในเขตพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางสังคมในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 2 ซึ่งประกอบด้วย ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร เพื่อใช้ประกอบในการรายงานสถานการณ์ทางสังคม โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยได้คัดเลือกรายการข้อมูลที่มีความเหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนในการวิเคราะห์และนำเสนอเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์ทางสังคมประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจ ความรับผิดชอบ และยุทธศาสตร์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงนโยบายของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในสังกัด

3. วิธีการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ 2562 สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 ได้ตกลงร่วมกันและมอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4 เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการเพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมภาคกลาง โดยได้มีการจัดประชุมเพื่อการขับเคลื่อนงาน ดังนี้

1) การประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2562 วันที่ 15 - 17 มกราคม 2562 ณ โรงแรมบลู โฮเทล จังหวัดนครพนม

2) การประชุมเชิงปฏิบัติการถอดบทเรียนการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ 25 - 26 กรกฎาคม 2562 ณ โรงแรม ไอ โฮเทล จังหวัดขอนแก่น

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) มีข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมระดับภาคที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้ประโยชน์ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคม

2) หน่วยงานระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด สามารถนำข้อมูลในพื้นที่ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ในการคุ้มครอง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางสังคมในระดับพื้นที่ และหน่วยงานระดับกระทรวง สามารถนำข้อมูลในภาพรวมไปใช้ประโยชน์วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาทางสังคมที่สำคัญและกำหนดนโยบาย แผนงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมภาพรวมต่อไป

ส่วนที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

ในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไปของภาคกลางเพื่อความเข้าใจในบริบทพื้นที่ ก่อนนำไปสู่การรายงานสถานการณ์ทางสังคมในส่วนต่อไป รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร มีขนาดพื้นที่รวมประมาณ 13,882 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 20.47 ของพื้นที่ภาคกลาง และคิดเป็นร้อยละ 2.87 ของประเทศ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดพื้นที่

หน่วย : ตารางกิโลเมตร	
เขตพื้นที่	เนื้อที่
ประจวบคีรีขันธ์	6,368
เพชรบุรี	6,225
สมุทรสงคราม	417
สมุทรสาคร	872
รวม	13,882

มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	ราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดกับ	ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ทะเลอ่าวไทย กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดกับ	สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา

2. ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม โดยมีชายฝั่งทะเลยาว 359 กิโลเมตร ประกอบด้วย สมุทรสาคร 42 กิโลเมตร สมุทรสงคราม 23 กิโลเมตร เพชรบุรี 82 กิโลเมตร ประจวบคีรีขันธ์ 212 กิโลเมตร และเป็นปากแม่น้ำสำคัญ 4 สาย ที่ไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทย คือแม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี ด้านทิศตะวันตกในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูงชัน แล้วค่อยลาดต่ำลงมาทางทิศตะวันออกเกิดเป็นสันปันน้ำแบ่งน้ำส่วนหนึ่งไหลลงสู่เมียนมา และอีกส่วนหนึ่งไหลมาทางทิศตะวันออกเป็นต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำปราณบุรี และมีแม่น้ำลำคลองหลายสาย ภูมิประเทศของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จึงเหมาะแก่การทำนา ทำสวน ทำนาเกลือ การประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

3. การปกครอง

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 แบ่งการปกครองออกเป็น การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น

หน่วย : แห่ง								
จังหวัด	การปกครองส่วนภูมิภาค				การปกครองส่วนท้องถิ่น			องค์การ บริหาร ส่วนตำบล
	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	องค์การ บริหาร ส่วนจังหวัด	เทศบาล			
					เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	
ประจวบคีรีขันธ์	8	48	388	1	-	2	14	44
สมุทรสงคราม	3	36	284	1	-	1	6	28
สมุทรสาคร	3	40	290	1	2	1	9	25
รวม	14	124	962	3	2	4	29	97

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย

4. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ภาคกลางตอนล่าง 2 มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 8.6 ล้านไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ 3.7 ล้านไร่ หรือร้อยละ 43.16 พื้นที่ทำการเกษตร 6.2 ล้านไร่ หรือร้อยละ 37.56 และพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่น ๆ 1.6 ล้านไร่ หรือร้อยละ 19.28 ของพื้นที่ภาค รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

หน่วย : ไร่

จังหวัด	เนื้อที่ทั้งหมด	ประเภทเนื้อที่		
		เนื้อที่ป่าไม้	เนื้อที่ถือครอง ทางการเกษตร	เนื้อที่ นอกการเกษตร
ประจวบคีรีขันธ์	3,979,762	1,500,769	2,107,677	371,316
เพชรบุรี	3,890,711	2,203,742	755,188	931,781
สมุทรสงคราม	260,442	17,831	211,230	31,381
สมุทรสาคร	545,217	22,590	184,647	337,980
รวม	8,676,132	3,744,932	3,258,742	1,672,458

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ข้อมูลปี พ.ศ. 2559)

5. ประชากร

การตั้งถิ่นฐานของประชากร กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จะประกอบไปด้วยชุมชนเมืองขนาดเล็กจำนวนมาก พื้นที่ส่วนใหญ่ยังมีลักษณะชนบท ยกเว้นบางชุมชนบริเวณที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว โดยเมืองใหญ่เป็นเพียงศูนย์บริการระดับจังหวัดมากกว่าที่จะเป็นเมืองขนาดใหญ่ที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจเหนือพื้นที่ชนบทโดยรอบ โดยมีรายละเอียดของจำนวนประชากรจำแนกตามช่วงวัยดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรตามช่วงวัย

หน่วย : คน

จังหวัด	จำนวนประชากรตามช่วงวัย				
	0 - 15 ปี	15 ปีขึ้นไป - 25 ปี	25 ปีขึ้นไป - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป	รวม
ประจวบคีรีขันธ์	95,069	81,258	269,800	84,566	530,688
เพชรบุรี	77,751	67,448	243,508	86,518	475,225
สมุทรสงคราม	27,264	25,059	96,949	41,651	190,923
สมุทรสาคร	94,782	78,822	282,298	82,060	537,962
รวม	294,866	252,587	892,555	294,795	1,734,798

ที่มา : กรมการปกครอง (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2561)

6. เศรษฐกิจ

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีการพัฒนาและใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจสูง ซึ่งเป็นผลมาจากการเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากกรุงเทพฯ อีกทั้งยังได้รับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างเพียบพร้อม ทำให้มีความสะดวกในการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมทั้ง มีแหล่งน้ำและระบบชลประทานค่อนข้างสมบูรณ์เมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ ทำให้มีสัดส่วนการผลิตสูงรองจากกรุงเทพฯ ฯ และภาคตะวันออก

ตารางที่ 5 ผลិតภัณฑ์ต่อหัว

หน่วย : บาทต่อปี

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์ต่อหัว
เฉลี่ยทั้งประเทศ	228,398
ประจวบคีรีขันธ์	198,434
เพชรบุรี	143,460
สมุทรสงคราม	114,990
สมุทรสาคร	411,326

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูลปี พ.ศ. 2560)

ตารางที่ 6 รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนปี พ.ศ. 2552 - 2560

หน่วย : บาท

จังหวัด	รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน				
	2552	2554	2556	2558	2560
ทั่วประเทศ	20,903.00	23,236.00	25,194.00	26,915.00	26,946.43
ประจวบคีรีขันธ์	16,933.60	17,477.00	28,459.20	23,522.60	28,466.60
เพชรบุรี	17,439.88	20,025.80	21,784.30	26,430.70	27,232.09
สมุทรสงคราม	18,363.24	15,068.00	16,256.50	18,310.20	30,182.85
สมุทรสาคร	20,978.09	20,850.20	23,658.30	29,347.40	25,446.01

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนของประชากรในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุกจังหวัด เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2560 มีเพียงจังหวัดสมุทรสาครที่มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

ตารางที่ 7 ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภคปี พ.ศ. 2556 - 2558

จังหวัด	ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภค	
	2556	2558
ทั่วประเทศ	34.84	34.46
ประจวบคีรีขันธ์	34.7	28.17
เพชรบุรี	34.76	41.11
สมุทรสงคราม	2.32	0.97
สมุทรสาคร	11.07	18.34

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภคในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นใน 2 จังหวัด ได้แก่ เพชรบุรี และสมุทรสาคร แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะปี 2558 พบว่า มีเพียงจังหวัดเพชรบุรีที่มีอัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

นอกจากนี้ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ยังเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงและหลากหลาย ทั้งด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงวัฒนธรรม รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ยังเดินทางไม่ไกลจาก กรุงเทพฯ พื้นที่ในกลุ่มจังหวัดโดยเฉพาะเขต อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี และ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ได้รับความสนใจจากกลุ่มทุนขนาดใหญ่ ที่มาลงทุนทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและอสังหาริมทรัพย์เป็นจำนวนมาก เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ รวมไปถึงโครงการด้านอสังหาริมทรัพย์ขนาดใหญ่ทั้งคอนโดมิเนียม และโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่ดังกล่าวอีกหลายโครงการ จึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดฯ มีความโดดเด่นและน่าสนใจในเรื่องการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ

ประจวบคีรีขันธ์ “เมืองสามอ่าว”

เมืองประจวบคีรีขันธ์ ถูกขนานนามว่า “เมืองสามอ่าว” มาจากอ่าวเมืองประจวบคีรีขันธ์ นั้นมีชายหาดติดต่อกัน 3 อ่าว นั่นคือ อ่าวน้อย อ่าวประจวบ และอ่าวมะนาว ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เช่น อุทยานราชภักดิ์ อ.หัวหิน เขาตะเกียบ เขาเต่า สวนสนประดิพัทธ์ น้ำตกป่าละอู เกลียวาน ตลาดน้ำสามพันนาม ถ้ำพระยานคร อุทยานแห่งชาติกุยบุรี วนอุทยาน ปราณบุรี และปากน้ำปราณ อ่าวประจวบคีรีขันธ์ อ่าวมะนาว ด่านสิงขร อุทยานแห่งชาติ หาดวนกร พิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ห้วยกอ สวนน้ำ Navavana Huahin สวนน้ำ Black mountain ฯลฯ

เพชรบุรี “เมือง 3 วัง 3 รส 3 ทะเล”

- เมือง 3 วัง ประกอบด้วย พระนครคีรี พระรามราชนิเวศน์ และพระรามราชนิเวศมฤคทายวัน
- เมือง 3 ทะเล ประกอบด้วย ทะเลหาดทราย ทะเลโคลน และทะเลหมอก
- เมือง 3 รส ประกอบด้วย รสหวานของน้ำตาลโตนด รสเค็มของเกลือสมุทร และรสเปรี้ยวของมะนาว

แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี เช่น อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี (เขาวัง) อุทยานเฉลิม พระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระนครคีรี) พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) หาดชะอำ วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดพระพุทธไสยาสน์ วัดใหญ่สุวรรณาราม อุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการซั้งห้วยมันตามพระราชดำริ สวนสนุกและสวนน้ำ Santorini ฟาร์มแกะ Swiss Sheep Farm สวนสนุกและฟาร์มอูฐ Camel Republic ศูนย์การค้า The Venezia HuaHin ฯลฯ

จังหวัดสมุทรสงคราม “เมือง 3 น้ำ”

สมุทรสงครามเป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น คือเป็นเมือง 3 อ่าว คืออ่าวเมือง อ่าวอัมพวา อ่าวบางคนที เมือง 3 น้ำ คือน้ำเค็ม (เวลาน้ำทะเลหนุนสูง น้ำในแม่น้ำแม่กลองจะกลายเป็นน้ำเค็ม) น้ำกร่อยและน้ำจืด (เวลาน้ำทะเลลดระดับลง น้ำในแม่น้ำแม่กลองจะกลับเป็นน้ำจืดเช่นแม่น้ำปกติ) แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม เช่น อุทยาน ร.2 ดอนหอยหลอด ตลาดน้ำอัมพวา วัดบางกุ้ง หลวงพ่อ บ้านแหลม วัดเพชรสมุทรวรวิหาร ฯลฯ

จังหวัดสมุทรสาคร “ดงโรงงาน”

มีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 5,798 โรงงาน โดยมีโรงงานประเภทต่าง ๆ เช่น ประเภทอาหาร ประเภทสิ่งทอ เสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า ยาง พลาสติก สิ่งพิมพ์ รวมทั้งโรงงานผลิตบรรจุภัณฑ์ ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาคร เช่น ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสมุทรสาคร วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อุทยานประวัติศาสตร์พันท้ายนรสิงห์ ตลาดสดมหาชัย หมู่บ้านเบญจรงค์ หลวงพ่อปู่วัดโกรกกราก ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 อาจมีจำนวนวันพักและรายจ่ายของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างต่ำกว่าภาคอื่น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ฯ จึงไม่นิยมพักค้าง โดยมีรายละเอียดจำนวนผู้เยี่ยมเยือนและรายได้จากการท่องเที่ยวดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนและรายได้จากการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	รายการ	จำนวนผู้เยี่ยมเยือนและรายได้จากการท่องเที่ยว				
		2556	2557	2558	2559	2560
ประจวบคีรีขันธ์	จำนวน	4,417,025	4,660,994	4,835,371	4,979,804	6,918,369
	รายได้	24,317.29	25,905.56	28,268.48	29,520.16	39,714.82
เพชรบุรี	จำนวน	5,380,663	5,700,319	5,923,321	6,156,485	8,721,981
	รายได้	17,537.53	19,117.01	20,740.42	21,961.47	29,413.34
สมุทรสงคราม	จำนวน	1,055,985	1,288,422	1,498,471	1,598,052	1,935,160
	รายได้	1,218.05	1,531.96	1,910.02	2,109.49	2,736.69
สมุทรสาคร	จำนวน	1,124,428	1,313,807	1,410,224	1,443,746	1,510,908
	รายได้	1,644.07	1,967.81	2,177.10	2,305.23	2,478.32
รวม	จำนวน	11,978,101	12,963,542	13,667,387	14,178,087	19,086,418
	รายได้	44,716.97	48,522.34	53,096.02	55,896.35	74,743.17

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

7. สาธารณสุข

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีจำนวนโรงพยาบาลรัฐบาล จำนวน 322 แห่ง แยกเป็น โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) 1 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) 5 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) 15 แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน 301 แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนโรงพยาบาลในพื้นที่ภาคกลาง

หน่วย : แห่ง

จังหวัด	จำนวนโรงพยาบาล			
	รพศ.	รพท.	รพช.	รพ.สต.
ประจวบคีรีขันธ์	0	2	6	81
เพชรบุรี	0	1	7	117
สมุทรสงคราม	0	1	2	49
สมุทรสาคร	1	1	0	54
รวม	1	5	15	301

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

8. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ

ทรัพยากรธรรมชาติ

เนื่องการกัดเซาะชายฝั่ง การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Climate Change) ภาวะโลกร้อน (Global Warming) การรุกล้ำพื้นที่ป่าชายเลน (Mangrove Forest Encroachment) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง (Coastal and Marine tourism Development) และการสร้างสิ่งก่อสร้างทางทะเลขนาดใหญ่บริเวณแนวพื้นที่ชายฝั่ง ส่งผลให้พื้นที่ป่าชายเลนลดลงส่งผลให้สัตว์น้ำวัยอ่อนลดลง ทำให้จำนวนทรัพยากรทางทะเลลดปริมาณลงอย่างมาก รายได้และเศรษฐกิจหดตัวตามลำดับชายฝั่งทะเลบริเวณพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ยาวรวมกัน 359 กิโลเมตร ตลอดแนวชายฝั่งมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิด และเกิดการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรชายฝั่งตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิ แหล่งดูนก นาเกลือ ทะเลโคลน ป่าชายเลน และทะเลที่สวยงาม

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ทำให้พื้นที่ทำการเกษตร ป่าชายเลน ถูกทำลายกลายสภาพเป็นทะเลมากขึ้นทุกปี และยังขาดแนวป้องกันการกัดเซาะรุนแรงสำหรับจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และด้วยจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 (สมุทรสาคร/สมุทรสงคราม/เพชรบุรี/ประจวบคีรีขันธ์) ตั้งอยู่บนแนวอ่าวไทยรูปตัว ก จึงส่งผลให้เกิดแรงปะทะและแรงของคลื่นในระดับที่ส่งผลให้เกิดกัดเซาะแนวชายฝั่ง รวมถึงพื้นที่ป่าชายเลนที่ลดจำนวนลง ทำให้ขาดอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน และแหล่ง

ห้องเที่ยวทางธรรมชาติบริเวณแนวชายหาดท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ หาดชะอำ หาดหัวหิน หาดเจ้าสำราญ ถูกกัดเซาะหน้าหาดเป็นบริเวณกว้าง ทำให้ทัศนียภาพอันสวยงามตลอดแนวชายฝั่งลดลง กรมเจ้าท่าภาคกลาง ตอนล่างได้ดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลอ่าวไทยฝั่งตะวันตกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559 โดยเลือกแนวทางการดำเนินการลดผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตามลักษณะ ภูมิประเทศของพื้นที่ ซึ่งจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงครามจะใช้รูปแบบการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น ซึ่งเกิดพื้นดินจากการตากตะกอนหลังแนวไม้ไผ่ โดยเฉพาะในตำบลบางแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัด สมุทรสงคราม และส่วนจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เลือกใช้แนวหินชะลอคลื่น ซึ่งมีโครงการศึกษา ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะบริเวณพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีอีกด้วย

การกัดเซาะชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย เกิดขึ้นในพื้นที่ราบน้ำขึ้นถึงบริเวณป่าชายเลน สำหรับบริเวณ หาดทรายส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เขตอุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัย จากการสำรวจพบว่า การ กัดเซาะชายฝั่งทะเลเกิดขึ้นในทุกจังหวัดรอบอ่าวไทยโดยมีอัตราการกัดเซาะรุนแรงเฉลี่ยมากกว่า 5.0 เมตรต่อปี (ซึ่งจัดเป็นพื้นที่วิกฤติหรือพื้นที่เร่งด่วน) เกิดขึ้นในพื้นที่ชายฝั่ง 12 จังหวัด คือ จันทบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และ นราธิวาส ระยะทางรวม 180.9 กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 10.9 ของแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย นอกจากนี้ยัง พบว่ามีการกัดเซาะระดับปานกลางอัตราเฉลี่ย 1.0 - 5.0 เมตรต่อปี (ถือเป็นพื้นที่เสี่ยง) ใน 14 จังหวัด คือ ตรัง จันทบุรี ชลบุรี ระยอง สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ระยะทางรวม 305.1 กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 18.4 ของแนวชายฝั่งทะเล อ่าวไทย ทั้งนี้ชายฝั่งทะเลบริเวณอ่าวไทยตอนบนตั้งแต่ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จนถึงปากแม่น้ำ ท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวและมีการกัดเซาะขั้นรุนแรงมากที่สุด บางพื้นที่มีอัตรา การกัดเซาะชายฝั่งมากกว่า 25 เมตรต่อปี สำหรับสถานการณ์ป่าชายเลนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนพื้นที่ป่าชายเลนในพื้นที่ภาคกลางปี พ.ศ. 2539 - 2557

หน่วย : ไร่

จังหวัด	จำนวนพื้นที่ป่าชายเลน				
	2539	2543	2547	2552	2557
ประจวบคีรีขันธ์	268.75	3,121.88	2,705.92	1,708.58	1,506.89
เพชรบุรี	12,936.25	19,165.59	6,550.71	18,568.75	14,839.53
สมุทรสงคราม	7,156.25	15,956.57	14,112.42	14,272.75	18,246.56
สมุทรสาคร	10,601.75	19,252.75	14,908.92	25,257.22	20,385.69
รวม	30,963.00	57,496.79	38,277.97	59,807.30	54,978.67

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม

สภาพแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดเกิดการเสื่อมโทรมจากการประกอบการอุตสาหกรรม โดยปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ คือ ปัญหาน้ำเสีย และการกำจัดขยะมูลฝอยแหล่งน้ำสำคัญที่ใช้ในการทำการเกษตรกรรม มีกลุ่มน้ำสำคัญ 5 แห่ง ประกอบด้วย กลุ่มน้ำแม่กลอง กลุ่มน้ำท่าจีน กลุ่มน้ำเพชรบุรี กลุ่มน้ำชายฝั่งตะวันตก กลุ่มน้ำภาคใต้ ฝั่งตะวันออก ทั้งนี้ จากรายงานสรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี พ.ศ. 2558 รอบ 6 เดือน โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มน้ำท่าจีน และกลุ่มน้ำเพชรบุรี อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คุณภาพน้ำได้รับอิทธิพลจากการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวและเป็นแหล่งชุมชน แหล่งกำเนิดน้ำทิ้งมาจากโรงแรมและร้านอาหารริมฝั่งทะเล โดยสะท้อนอยู่ในปริมาณขยะมูลฝอยของพื้นที่

ตารางที่ 11 ปริมาณขยะมูลฝอยปี พ.ศ. 2557 - 2561

หน่วย : ตันต่อวัน

จังหวัด	ปริมาณขยะมูลฝอย				
	2557	2558	2559	2560	2561
ประจวบคีรีขันธ์	592	533	581	520	593
เพชรบุรี	531	479	559	480	462
สมุทรสงคราม	221	161	194	185	181
สมุทรสาคร	890	950	970	948	918
รวม	2,234	2,123	2,304	2,133	2,154

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3

สถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2

ในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถานการณ์ทางสังคมตามช่วงอายุของประชากร
2. สถานการณ์ทางสังคมรายประเด็น

1. สถานการณ์ทางสังคมตามช่วงอายุของประชากร

1.1 เด็ก (0-15 ปี)

ตารางที่ 12 ร้อยละการเกิดมีชีพในโรงพยาบาลต่อการเกิดมีชีพทั้งหมดปี พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	ร้อยละการเกิดมีชีพในโรงพยาบาลต่อการเกิดมีชีพทั้งหมด				
	2556	2557	2558	2559	2560
ทั่วประเทศ	95.06	96.98	96.58	96.24	96.14
ประจวบคีรีขันธ์	97.10	97.36	96.74	96.36	96.75
เพชรบุรี	98.89	98.91	98.54	98.53	98.44
สมุทรสงคราม	99.60	99.92	99.63	100.00	99.80
สมุทรสาคร	92.81	94.79	93.96	93.39	92.79

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

การเกิดมีชีพในโรงพยาบาลต่อการเกิดมีชีพทั้งหมดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีอัตราสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยกเว้นที่จังหวัดสมุทรสาครซึ่งมีอัตราดังกล่าวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีอัตราการเกิดมีชีพสูงสุด คือ เพชรบุรี

ตารางที่ 13 อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ต่อประชากรเด็กแสนคนปี พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ต่อประชากรเด็กแสนคน				
	2556	2557	2558	2559	2560
ทั่วประเทศ	7.56	6.7	6.1	6.2	6.3
ประจวบคีรีขันธ์	17.9	12.0	10.2	3.1	6.2
เพชรบุรี	10.7	13.3	3.7	10.0	6.3
สมุทรสงคราม	12.7	6.5	0.0	7.0	14.2
สมุทรสาคร	11.2	4.1	5.1	5.2	7.3

ที่มา : กลุ่มป้องกันการบาดเจ็บทั่วไป สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยกเว้นเพชรบุรีที่มีอัตราดังกล่าวลดลงในปี พ.ศ. 2560 อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2560 มีเพียงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

2) เยาวชน (15 ปีขึ้นไป - 25 ปี)

ตารางที่ 14 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	8	8	8.1	8.5	8.55
ประจวบคีรีขันธ์	8.1	7.64	7.97	7.86	7.75
เพชรบุรี	8.15	8.37	8.27	8.33	8.24
สมุทรสงคราม	8.4	8.28	8.42	8.15	8.22
สมุทรสาคร	6.75	7.22	7.44	7.35	7.94

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละปี เมื่อพิจารณาเฉพาะปี 2559 พบว่า ทุกจังหวัดมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

ตารางที่ 15 อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาปี พ.ศ. 2555 - 2558

จังหวัด	อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา			
	2555	2556	2557	2558
ทั่วประเทศ	68.46	74.61	74.34	75.24
ประจวบคีรีขันธ์	64.84	66.22	67.49	68.92
เพชรบุรี	81.12	88.5	89.99	82.54
สมุทรสงคราม	72.32	76.47	76.92	77.14
สมุทรสาคร	48.57	53.12	52.96	53.98

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ยกเว้นจังหวัดเพชรบุรีที่มีอัตราดังกล่าวลดลงในปี พ.ศ. 2558 เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2558 พบว่า มี 2 จังหวัด ที่มีอัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ ได้แก่ เพชรบุรี และสมุทรสงคราม

ตารางที่ 16 ร้อยละของเด็กอายุ 15 -17 ปี ที่ทำงานปี พ.ศ. 2556 - 2559

จังหวัด	ร้อยละของเด็กอายุ 15 -17 ปี ที่ทำงาน			
	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	13.22	11.75	11.29	10.59
ประจวบคีรีขันธ์	25.33	21.33	24.66	18.96
เพชรบุรี	13.23	15.35	17.84	14.69
สมุทรสงคราม	12.15	14.47	13.03	11.47
สมุทรสาคร	24.52	11.93	12.47	15.6

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราร้อยละของเด็กอายุ 15 -17 ปี ที่ทำงานในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มลดลง และเมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่าอัตราร้อยละของเด็กอายุ 15 -17 ปี ที่ทำงานทุกจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

3) วัยแรงงาน (25 ปีขึ้นไป - 60 ปี)

ตารางที่ 17 อัตราการพึ่งพิง

จังหวัด	วัยที่มีความสามารถในการทำงาน	วัยพึ่งพิง	อัตราพึ่งพิง (ร้อยละ)
	(เยาวชนและวัยทำงาน) (คน)	(เด็กและผู้สูงอายุ) (คน)	
ทั่วประเทศ	42,996,625	21,820,200	50.74
ประจวบคีรีขันธ์	351,058	179,635	51.16
เพชรบุรี	310,956	164,269	52.82
สมุทรสงคราม	122,008	68,915	56.48
สมุทรสาคร	361,120	176,842	48.97
	1,145,142	589,661	51.49

ที่มา : กรมการปกครอง (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2561)

หมายเหตุ : อัตราการพึ่งพิง หมายถึง เด็ก, ผู้สูงอายุ หรือทั้งเด็กและผู้สูงอายุ ต่อวัยแรงงาน 100 คน

อัตราการพึ่งพิงในภาพรวมของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ในปี พ.ศ. 2561 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 51.49 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ (50.74) โดยเมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการพึ่งพิงสูงสุด คือ จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 18 อัตราการว่างงานปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	อัตราการว่างงาน				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	0.66	0.72	0.84	0.88	0.99
ประจวบคีรีขันธ์	0.23	0.25	0.28	0.30	0.26
เพชรบุรี	0.61	1.19	0.64	0.80	0.68
สมุทรสงคราม	0.26	0.31	0.36	0.34	0.44
สมุทรสาคร	0.65	0.61	0.7	0.53	0.51

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการว่างงานของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่า ทุกจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีอัตราการว่างงานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

ตารางที่ 19 สถิติกองทุนประกันสังคม

จังหวัด	จำนวนผู้ประกันตน	จำนวนผู้ประกันตน	จำนวนผู้ประกันตน
	ตามมาตรา 33	ตามมาตรา 39	ตามมาตรา 40
ประจวบคีรีขันธ์	61,759	8,490	19,117
เพชรบุรี	55,506	6,770	13,675
สมุทรสงคราม	17,674	4,289	13,819
สมุทรสาคร	400,995	30,776	36,788
รวม	535,934	50,325	83,399

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน (ข้อมูลปี พ.ศ. 2560)

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 33 สูงสุด รองลงมาคือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 และผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีจำนวนผู้ประกันตนสูงสุดทั้ง 3 มาตรา คือ สมุทรสาคร

ตารางที่ 20 การประสบนตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานปี พ.ศ. 2551 - 2560

จังหวัด	การประสบนตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน				
	2556	2557	2558	2559	2560
ประจวบคีรีขันธ์	477	651	535	409	551
เพชรบุรี	423	460	336	381	322
สมุทรสงคราม	149	104	74	73	77
สมุทรสาคร	6,939	6,106	5,961	5,896	5,036
รวม	7,988	7,321	6,906	6,759	5,986

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผู้ประสบนตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเฉพาะปี 2560 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ประสบนตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานสูงสุด คือ สมุทรสาคร ซึ่งมีจำนวนที่แตกต่างจากอีก 3 จังหวัดในพื้นที่เป็นอย่างมาก

4) ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)

ตารางที่ 21 ดัชนีผู้สูงวัย

จังหวัด	จำนวนประชากร ผู้สูงอายุ อายุ 60 ปี ขึ้นไป (คน)	จำนวนประชากรเด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปี (คน)	ดัชนีผู้สูงวัย (ร้อยละ)
ทั่วประเทศ	10,666,803	11,153,397	95.64
ภาคกลางตอนล่าง 2	294,795	294,866	100.02
ประจวบคีรีขันธ์	84,566	95,069	88.95
เพชรบุรี	86,518	77,751	111.28
สมุทรสงคราม	41,651	27,264	152.77
สมุทรสาคร	82,060	94,782	86.58

 : สังคมสูงวัย (aged society) = ดัชนี 50 - 119.9

 : สังคมสูงอย่างสมบูรณ์ (completed aged society) = 120 - 199.9

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จัดเป็นสังคมสูงวัยตามดัชนีผู้สูงวัย มีค่าดัชนีสูงวัย 100.02 ซึ่งสูงกว่าดัชนีสูงวัยของประเทศไทย (95.64) โดยมีจังหวัดที่จัดเป็นสังคมสูงวัย 3 จังหวัด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และสมุทรสาคร ส่วนจังหวัดสมุทรสงครามจัดได้ว่าเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ตารางที่ 22 จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินตามกองทุนผู้สูงอายุปี พ.ศ.2557 - 2561

หน่วย : คน

จังหวัด	จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินตามกองทุนผู้สูงอายุ				
	2557	2558	2559	2560	2561
ประจวบคีรีขันธ์	163	96	156	155	66
เพชรบุรี	18	31	24	0	12
สมุทรสงคราม	8	12	12	21	28
สมุทรสาคร	5	6	10	38	31
รวม	194	145	202	214	137

ที่มา: กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินตามกองทุนผู้สูงอายุในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอนในแต่ละปี โดยในปี 2561 จังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุได้รับเงินตามกองทุนผู้สูงอายุสูงสุด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาคือ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และเพชรบุรี ตามลำดับ

ตารางที่ 23 ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	4.79	5.28	5.36	6.03	6.25
ประจวบคีรีขันธ์	3.95	3.69	5.26	6.65	5.22
เพชรบุรี	5.55	6.95	7.43	7.99	6.61
สมุทรสงคราม	6.52	10.91	6.57	8.59	11.3
สมุทรสาคร	1.72	1.44	3.2	1.47	2.26

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน โดยในปี พ.ศ. 2559 มี 2 จังหวัดที่มีอัตราดังกล่าวสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ ได้แก่ เพชรบุรี และสมุทรสงคราม

2. สถานการณ์ทางสังคมรายประเด็น

2.1 ความพิการ

ตารางที่ 24 สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ

จังหวัด	ประเภทความพิการ									รวม
	การเห็น	การได้ยินหรือสื่อความหมาย	การเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	จิตใจหรือพฤติกรรม	สติปัญญา	การเรียนรู้	ออทิสติก	พิการมากกว่า 1 ประเภท	ไม่ระบุ	
ประจวบคีรีขันธ์	1,101	2,384	5,417	1,079	807	47	62	1,262	21	12,180
เพชรบุรี	975	1,588	5,074	605	1,070	30	80	827	69	10,318
สมุทรสงคราม	293	958	2,649	509	389	15	42	368	83	5,306
สมุทรสาคร	500	2,473	4,751	882	1,042	287	176	956	40	11,107
รวม	2,869	7,403	17,891	3,075	3,308	379	360	3,413	213	38,911

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561)

คนพิการด้านการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย มีจำนวนสูงสุดของจำนวนคนพิการทั้งหมดที่มีบัตรประจำตัวคนพิการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 17,891 คน โดยที่คนพิการด้านการสื่อความหมาย และคนพิการที่พิการมากกว่า 1 ประเภท มีจำนวนมากเป็นอันดับ 2 และ 3 จำนวน 7,403 คน และ 3,413 คน ตามลำดับ ทั้งนี้ จังหวัดที่มีผู้พิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการสูงสุด คือ ประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาคือ สมุทรสาคร เพชรบุรี และสมุทรสงคราม ตามลำดับ

2.2 ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

ตารางที่ 25 สัดส่วนคนจนเมื่อวัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคปี พ.ศ. 2556 - 2560

จังหวัด	สัดส่วนคนจนเมื่อวัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค				
	2556	2557	2558	2559	2560
ทั่วประเทศ	10.94	10.53	7.21	8.61	7.87
ประจวบคีรีขันธ์	8.45	4.21	6.38	10.71	6.22
เพชรบุรี	7.81	2.44	3.03	5.13	4.24
สมุทรสงคราม	4.83	2.25	2.57	3.62	3.24
สมุทรสาคร	5.04	3.11	1.05	2.00	0.51

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สัดส่วนคนจนเมื่อวัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มลดลงในช่วง 2 ปีหลัง โดยที่ทุกจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีสัดส่วนคนจนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2560

ตารางที่ 26 เส้นความยากจน (ด้านรายจ่าย)

หน่วย: บาท/คน/เดือน

จังหวัด	เส้นความยากจน				
	2556	2557	2558	2559	2560
ทั่วประเทศ	2,572	2,647	2,644	2,667	2,686
ประจวบคีรีขันธ์	2,632	2,707	2,650	2,700	2,711
เพชรบุรี	2,660	2,757	2,717	2,726	2,733
สมุทรสงคราม	2,636	2,743	2,666	2,717	2,715
สมุทรสาคร	2,883	2,894	2,901	2,864	3,013

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เส้นความยากจนของทุกจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 - 2560 เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2560 พบว่า จังหวัดเส้นความยากจนสูงสุดคือ สมุทรสาคร รองลงมาคือ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และประจวบคีรีขันธ์ ตามลำดับ

ตารางที่ 27 ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายได้ และรายได้เฉลี่ย ปี 2554 - 2558

จังหวัด	ค่าสัมประสิทธิ์ Gini		
	2554	2556	2558
ทั่วประเทศ	0.484	0.465	0.445
ประจวบคีรีขันธ์	0.446	0.468	0.426
เพชรบุรี	0.369	0.377	0.389
สมุทรสงคราม	0.392	0.384	0.321
สมุทรสาคร	0.266	0.258	0.283

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ค่าสัมประสิทธิ์ จีนิ (Gini coefficient) เป็นเครื่องมือในการวัดความไม่เท่าเทียมในรูปของสัดส่วน (Gini ratio) ซึ่งค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 ยิ่งค่าเข้าใกล้ 1 มากเท่าไร แสดงว่าความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ยิ่งมีมากขึ้น

ค่าสัมประสิทธิ์จีนิของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่ไม่คงที่ โดยในปี พ.ศ. 2558 ค่าสัมประสิทธิ์จีนิของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และสมุทรสงครามมีค่าลดลง แต่กลับเพิ่มสูงขึ้นในจังหวัด เพชรบุรี และสมุทรสาคร อย่างไรก็ตามค่าสัมประสิทธิ์จีนิของทุกจังหวัดยังคงมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

2.3 ที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 28 ร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	ร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	75.25	75.19	71.43	70.71	70.88
ประจวบคีรีขันธ์	59.88	62.07	68.71	67.93	70.52
เพชรบุรี	81.26	79.73	84.15	80.75	81.88
สมุทรสาคร	21.38	22.99	28.77	30.58	32.25
สมุทรสงคราม	69.32	64.07	72.75	62.58	69.92

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีเพียงจังหวัดเพชรบุรีที่มีอัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดิน เป็นของตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ

2.4 กรอบครัว

ตารางที่ 29 สถิติการจดทะเบียนหย่าปี พ.ศ. 2556 - 2560

หน่วย : คน

จังหวัด	สถิติการจดทะเบียนหย่า				
	2556	2557	2558	2559	2560
ประจวบคีรีขันธ์	911	994	1,032	1,044	1,046
เพชรบุรี	709	792	845	892	856
สมุทรสงคราม	218	275	339	286	323
สมุทรสาคร	1,021	1,085	1,056	1,073	1,147
รวม	2,859	3,146	3,272	3,295	3,372

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

การจดทะเบียนหย่าในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยที่จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีการหย่าร้างสูงสุดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2556 - 2560

ตารางที่ 30 ร้อยละของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียวปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	ร้อยละของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียว				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	21.69	23.06	22.26	23.02	23.33
ประจวบคีรีขันธ์	18.2	19.87	26.99	26.61	25.53
เพชรบุรี	25.61	24.92	25.64	25.93	22.67
สมุทรสงคราม	26.97	30.08	27.88	30.06	34.57
สมุทรสาคร	8.87	11.63	12.36	14.0	15.02

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอนในแต่ละจังหวัด ยกเว้นสมุทรสาครที่มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของอัตราดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่า มี 2 จังหวัดที่มีอัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียวสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ และสมุทรสงคราม

2.5 ความรุนแรง

ตารางที่ 31 สถิติความรุนแรงจากการให้บริการผู้ประสบปัญหาทางสังคม สายด่วน 1300

หน่วย : ราย

จังหวัด	ความรุนแรงจากการแจ้งผ่านทางสายด่วน 1300		
	ความรุนแรงภายในครอบครัว	ความรุนแรงภายนอกครอบครัว	รวม
ประจวบคีรีขันธ์	9	13	22
เพชรบุรี	11	6	17
สมุทรสาคร	21	9	30
สมุทรสงคราม	8	1	9
รวม	416	176	592

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(ข้อมูล ณ เดือนกันยายน พ.ศ. 2561)

จากสถิติความรุนแรงจากการให้บริการผู้ประสบปัญหาทางสังคม สายด่วน 1300 ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 พบว่า ความรุนแรงภายในครอบครัวสูงกว่าความรุนแรงภายนอกครอบครัวมากกว่าเท่าตัว โดยจังหวัดที่ได้รับการแจ้งเหตุความรุนแรงในครอบครัวสูงสุด คือ สมุทรสาคร รองลงมาคือ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และสมุทรสงคราม ตามลำดับ

2.6 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตารางที่ 31 จำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อประชากรแสนคน) ปี พ.ศ. 2555 - 2559

จังหวัด	จำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน				
	2555	2556	2557	2558	2559
ทั่วประเทศ	94.5	94.8	97.	107.8	126.8
ประจวบคีรีขันธ์	31.1	26.3	31.8	38.0	53.8
เพชรบุรี	49.9	68.4	109.7	296.3	273.8
สมุทรสงคราม	22.7	20.1	23.7	24.2	149.4
สมุทรสาคร	22.2	17.7	21.4	37.4	18.9

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อประชากรแสนคน) ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอนในแต่ละจังหวัด โดยในปี พ.ศ. 2559 มี 2 จังหวัด ที่มีอัตราดังกล่าวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ และสมุทรสาคร

ตารางที่ 32 การรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายปี พ.ศ. 2550 - 2559

หน่วย : ราย

จังหวัด	2555		2556		2557		2558		2559	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
ประจวบฯ	244	144	245	196	216	168	248	208	220	156
เพชรบุรี	247	185	239	217	300	242	346	313	288	209
สมุทรสงคราม	72	35	74	53	68	45	68	50	83	34
สมุทรสาคร	246	159	209	133	222	122	206	146	193	152
รวม	809	523	767	599	806	577	868	717	784	551

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2559 พบว่า จังหวัดที่มีการรับแจ้งความและจับกุมสูงสุดในกลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย คือ เพชรบุรี รองลงมาคือ ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ตามลำดับ

ตารางที่ 33 จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดปี พ.ศ. 2556 - 2560

หน่วย : คน

จังหวัด	จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติด				
	2556	2557	2558	2559	2560
ประจวบคีรีขันธ์	432	192	195	512	400
เพชรบุรี	4,294	2,443	1,922	1,954	1,848
สมุทรสงคราม	310	66	111	139	59
สมุทรสาคร	700	677	539	704	635
รวม	5,736	3,378	2,767	3,309	2,942

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน เมื่อพิจารณาเฉพาะปี พ.ศ. 2560 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดสูงสุด คือ เพชรบุรี รองลงมาคือ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และประจวบคีรีขันธ์ ตามลำดับ

สรุปประเด็นและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่ภาคกลาง

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ซึ่งประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ซึ่งมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานที่ทางประวัติศาสตร์ และอัตลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม รวมถึงเป็นแหล่งผลิตผลผลิตทางการเกษตร และการทำประมงที่สำคัญของภูมิภาค อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเชื่อมโยงไปสู่ปลายทางที่สำคัญอย่าง กรุงเทพมหานคร ภาคใต้ รวมถึงสาธารณรัฐเมียนมา

สถานการณ์ทางสังคมในภาพรวมของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ค่อนข้างมีแนวโน้มไปในทางที่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ทางสังคมในระดับประเทศ ทั้งในเชิงกลุ่มเป้าหมายและเชิงประเด็น ยกเว้นในด้านการศึกษาที่ยังคงอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศที่สะท้อนจากอัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพรวมของเศรษฐกิจในพื้นที่ ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปัจจัยพื้นฐานฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวตั้งแต่กำเนิด ซึ่งจะส่งผลต่อการได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะความรู้และโอกาสในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ซึ่งในปัจจุบันภาครัฐได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ภายในปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์และในปี พ.ศ. 2575 จะเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างเต็มที่ ซึ่งสัดส่วนประชากร ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีแนวโน้มเป็นไปในทิศทางเดียวกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยพิจารณาจาก ดัชนีการสูงวัย (Aging Index) ซึ่งแสดงถึงการเปรียบเทียบโครงสร้างการทดแทนกันของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปี ขึ้นไป) กับกลุ่มประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) ดังนั้น การขับเคลื่อนงานด้านสังคมในพื้นที่จึงควรมุ่งให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุมีความพร้อมด้านร่างกายจิตใจ หรือเป็นผู้สูงอายุที่ยังมีพลังในการดำเนินชีวิตผ่านการเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่เหมาะสมกับศักยภาพ มีการสร้างเสริมสุขภาพ ฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุ พร้อมกับจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นการกระจายโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อการพัฒนาโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง